

Gynækolog og obstetrikker
Christine Felding

sundhed@soendag.dk

Christine Felding

For hvis man med test kan forebygge, at en alvorlig sygdom udvikler sig, hvorfor så ikke gøre det?

Gør det alligevel!

Sætningen: "Aj, jeg ved ikke rigtigt. Jeg tror ikke, det rammer mig" er ikke sød musik i mine ører, da jeg igennem et langt liv som gynækolog netop har set, at jo nogle gange bliver man faktisk ramt af sygdomme, man kun troede naboen fik. Heldigvis er der også noget, du kan gøre. Nogle sygdomme er nemlig mulige at forebygge, hvis du opdager dem i tide. Tag f.eks. livmoderhalskræft, som skyldes HPV-virus. Her får alle mulighed for at få en smear-test = celleprøve fra 23 år og op til 65 år. Mange tager heldigvis imod tilbuddet, men det er ikke alle, der kommer af sted. Det kan netop være, fordi de tror, at det ikke rammer dem, men det kan også være, at de ikke har tid, ikke fik set indkaldelsen i eboksen, eller er bange for at få taget en celleprøve. Og ja, jeg ved godt, at hverdagen kan være tætpakket med aktiviteter og sjovere ting at tage sig til end at ligge på lægens briks og være urolig. Heldigvis er det også få - ca 350 kvinder om året - der rammes af livmoderhalskræft, alligevel vil jeg opfordre dig til få det gjort.

For hvis man kan forebygge, at en alvorlig sygdom udvikler sig, hvorfor så ikke gøre det? Når det gælder smear-test med HPV-screening, bliver screeningsprøven som regel foretaget hos lægen. Og prøven kan både bruges til at teste for celleforandringer og for HPV, modsat hjemmetest, der kun tester for HPV. Det tager ca. ti år at udvikle livmoderhalskræft, men testen fanger forstadierne. Hvis man finder forstadier til cancer i et tidligt stadie, kan man lave en kegleoperation, og så er den potte ude. Testen kan selvfølgelig også finde cancer i et senere stadie, og så er det en større affære, men immer-væk er det jo altid godt, at den bliver opdaget, ligegyldigt hvilket stadie, man er i.

Livmoderhalskræft er hyppigst i 30'erne og

40'erne, men der er også en hel del kvinder, der får det, når de er 70-75 år. Og de bliver ikke indkaldt til test, så her skal du selv sørge for at tage fat i din læge for at taget en test.

Der er som sagt, heldigvis rigtig mange, der siger ja tak til tilbuddet om HPV-test, men noget af det, der kan afholde kvinder for at komme afsted, er at de tror, at det gør ondt. Men de kvinder jeg har mødt, der har været bange for en test, har jeg godt kunnet få på andre tanker. Jeg har mit eget private trick. Jeg taler nemlig uafbrudt med kvinden imens, og så siger kvinden "hvornår tager du celleprøven", og så må jeg jo fortælle hende, at: "Det har jeg gjort. Du har bare ikke lagt mærke til det". Og så kan jeg høre et lettelsens suk.

Når det gælder spørgsmålet om, hvorvidt du skal komme afsted, taler tallene for sig selv. Ifølge Region Hovedstaden har undersøgelser vist, at cirka halvdelen af de kvinder, der får livmoderhalskræft, ikke er blevet screenet regelmæssigt. Kvinder, der deltager i screening, nedsætter deres risiko for at få livmoderhalskræft med mindst 80 %.

Står det til mig, skal du i det hele taget sige ja tak til de forebyggende tilbud, der tikker ind i eboksen, det gælder f.eks. også mammografi-screening. Alle mellem 50 og 69 får tilbudt en mammografi hvert andet år. Jeg ved godt, at der er nogen kvinder, der ikke reagerer på tilbuddene, men er det din veninde, der ikke får det gjort, så hiv hende med alligevel. Screeningen betyder nemlig at færre kvinder dør af brystkræft, ifølge Kræftens Bekæmpelse. Brystkræft er jo desværre en hyppig sygdom med 5000 nye tilfælde om året i Danmark.

Jeg ved godt, at man kan blive urolig, når man får en test. Men til gengæld kan man opdage nogle grimme sygdomme i tide. ●